МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
На засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2026р.)

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАХИСТ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ», що викладається в межах першого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності D8 Право

Львів – 2026

Назва дисципліни	Захист конституційного ладу в Україні
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право
Викладачі дисципліни	Кобрин Володимир Степанович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права
Контактна інформація викладачів	volodymyrkobryn2809@gmail.com, кафедра конституційного права, ауд. 507.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити, +380676744648.
Сторінка дисципліни	https://law.lnu.edu.ua/course/zakhyst-konstytutsiynoho-ladu-v-ukraini
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна розроблена таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання сутності і змісту конституційно-правових механізмів захисту конституційного ладу та їх реалізації на практиці в діяльності органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Захист конституційного ладу в Україні» є завершальною вибірковою дисципліною спеціальності D 8 Право для освітньої-професійної програми «Магістр», яка викладається в 1 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Захист конституційного ладу в Україні» формування системних знань, вмінь та навиків з основ національної безпеки та конституційно-правових механізмів захисту конституційного ладу України.
Література для вивчення дисципліни	**Основана література:** 1. Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: монографія. Харків: Право, 2018. 384 с. 2. Велика українська енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, Т. 4 : Конституційне право /редкол.: Ю. Г. Барабаш(голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2024. 1072 с. 3. Кобрин В .С. Політико-правові передумови російсько-української війни 2022 року. The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. P. 1165-1169. 4. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К. : ВАІТЕ, 2021. 528 с. 5. Конституція України. Науково-практичний коментар / [редкол.: Р. О. Стефанчук (співголова), О. В. Петришин (співголова), Ю. Г. Барабаш та ін. ; вступ. сл. В. Зеленського] ; за заг. ред. Р. О. Стефанчука й О. В.

	Петришина ; Нац. акад. прав. наук України ; Конст. Суд України. Харків : Право, 2024. 1176 с. **Додаткова література:** 1. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія. Київ : ТАЛКОМ, 2017. 576 с. 2. Бориславська О. Демократія в умовах війни та загроз національній безпеці. Український часопис конституційного права. 2017. № 2. С. 9-10. 3. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. К., Брайт Букс. 2021. 248 с. 4. Єзеров А. Конституційна безпека як складник національної безпеки України. Український часопис конституційного права. 2017. № 2. С. 60-67. 5. Кобрин В. С. Державна мова як чинник (форма) консолідації Української Нації: історичні парадокси та новітні тенденції. Український часопис конституційного права. 2023. № 2. С. 26-38. 6. Кобрин В. С. Обмеження права на свободу віросповідання в умовах загрози національній безпеці України. Права людини та юридична практика їх захисту: основні напрями їх взаємовпливу та підвищення ефективності в умовах глобалізованого суспільства, присвячена проголошенню Загальної декларації прав людини : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 9 грудня 2019 р.); укладач канд. юрид. наук, доцент Л. М. Сердюк. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 66-70. 7. Кобрин В. С., Нос Ю. С., Полюх Р. В. Особливості реалізації повноважень сільським, селищним, міським головою в умовах правового режиму воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 72-80. 8. Кобрин В. Система державних свят як чинник національної ідентичності в умовах воєнної агресії Російської Федерації проти України. Незалежність України: права людини та національна безпека: збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 20 травня 2022 року) / Національний університет «Львівська політехніка»; упоряд. Л. В. Ярмол. Львів: Галицька видавнича спілка, 2022. С. 129-132. 9. Савчин М. Забезпечення конституційного порядку та стан війни. Український часопис конституційного права. 2017. № 2. С. 39-59. 10. Чуйко З. Д. Конституційні основи національної безпеки України: автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.02. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2008. 20 с. 11. Щербанюк О. В., Кобрин В. С. Заборона політичних партій в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 693-695. 12. Michael W. Doyle. Liberal Internationalism: Peace, War and Democracy. URL : https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/themes/peace/doyle/#22 13. Tames S. The Future of NATO – Ukraine cooperation: a Western perspective. National security and Defense. 2000. № 8. P. 42-43. 14. Huntington S. P. The Common Defense: Strategic Programs in National Politics. New York: Columbia University Press, 1961. 512 p.

	15. Leonaitė E., Žalimas D. The Annexation of Crimea and Attempts to Justify It in the Context of International Law. Lithuanian Annual Strategic Review, 2015-2016. 2016 . Vol. 14. P. 14-22. 16. Giles Keir. Russia's 'New' Tools for Confronting the West: Continuity and Innovation in Moscow's Exercise Power. Chatham House. The Royal Institute of International Affair's. 21 March 2016. URL : https://www.chathamhouse.org/publication/russias-new-tools-confronting-west 17. Johnson B. The Churchill Factor. How one man made history. Hodder, 2015. 432 p. 18. Elgie R. Studying political leadership : foundations and contending accounts. Palgrave Macmillan, 2015. 45 p. **Інтернет джерела:** 1. Президент України. URL: https://www.president.gov.ua/ 2. РНБО. URL: https://www.rnbo.gov.ua/ 3. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua 4. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua 5. Служба безпеки України. URL: https://ssu.gov.ua/ 6. Конституційний Суд України. URL: http://www.ccu.gov.ua/ 7. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua/ 8. Український часопис конституційного права. URL : https://www.constjournal.com/
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде: - знати сутність проблем захисту конституційного ладу України в сучасних політико-правових умовах; - вміти застосовувати знання у практичній діяльності, пов'язаній із реалізацією конституційно-правових механізмів захисту конституційного ладу України; - набуде навиків критичного мислення, системного аналізу та оцінки правових проблем, підготовки актів правозастосування, консультування з правових питань, практичне вирішення проблем та формулювання ефективних аргументів.
Ключові слова	Конституціоналізм, конституційний лад, захист, національна безпека та оборона, національні інтереси України
Формат курсу	Очний або дистанційний виходячи із без пекових умов
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Тема 1. Конституційно-правові механізми захисту конституційного ладу: загальна характеристика Тема 2. Повноваження та форми діяльності Президента України та Верховної Ради України із захисту конституційного ладу. Тема 3. Повноваження та форми діяльності Кабінету Міністрів України та інших органів публічної влади із захисту конституційного ладу. Тема 4. Рада національної безпеки і оборони України в системі захисту конституційного ладу.

	Тема 5. Збройні сили України в системі захисту конституційного ладу. Тема 6. Інститути громадянського суспільства в системі захисту конституційного ладу. Тема 7. Захист конституційного ладу України Конституційним Судом та судами загальної юрисдикції. Тема 8. Правові режими воєнного та надзвичайного стану.
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру, комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з конституційного права, адміністративного права, конституційно-процесуального права тощо.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, дебати, медіація, континуум, діалог Сократа, метод «мозкового штурму», кейс-метод, метод проектів, робота у малих групах, метод зайняття позиції та інші.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • залік (залікове модульне завдання): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу, аналітична записка тощо). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового завдання. При цьому враховується присутність на заняттях та

	активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Академічна доброчесність	Очікується, що всі письмові та усні роботи студентів ґрунтуватимуться на самостійному опрацюванні матеріалу, власних міркуваннях і належному використанні джерел. До проявів академічної недоброчесності належать, зокрема, плагіат, списування, фабрикація або фальсифікація даних і джерел, відсутність належних посилань на використані матеріали, подання чужої роботи як власної, а також втручання в виконання завдань іншими студентами**.** Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою для незарахування відповідної роботи або результату оцінювання незалежно від обсягу недоброчесного використаного матеріалу.
Політика курсу щодо використання генеративного штучного інтелекту	Використання студентами інструментів генеративного штучного інтелекту під час вивчення навчальної дисципліни допускається **як допоміжний засіб навчання**, за умови дотримання принципів академічної доброчесності, самостійності виконання завдань та прозорості використання таких інструментів. Генеративний штучний інтелект може використовуватися для **пошуку ідей, структурування матеріалу, формулювання запитань для самоперевірки, мовного та стилістичного редагування власного тексту, узагальнення вже опрацьованого студентом матеріалу, а також як допоміжний інструмент під час підготовки до занять**. Водночас використання генеративного штучного інтелекту **не може підміняти самостійну роботу студента**, зокрема аналіз Конституції України, законодавства, судової практики, наукових джерел, формування власної правової позиції та юридичної аргументації. **Не допускається:** • подання тексту, повністю або переважно згенерованого штучним інтелектом, як власної самостійної роботи; • використання генеративного штучного інтелекту для виконання завдань, метою яких є перевірка особистих знань, умінь та навичок студента; • використання згенерованих відповідей без самостійного опрацювання завдань; • наведення вигаданих або неперевірених посилань на нормативно-правові акти, рішення судів, наукові публікації чи інші джерела; • використання штучного інтелекту для фальсифікації джерел, цитат, фактів, судової практики або результатів дослідження; • використання генеративного штучного інтелекту під час усного чи письмового контрольного заходу, якщо це прямо не дозволено викладачем.

	Студент несе **особисту відповідальність за зміст поданої роботи, достовірність наведених фактів, правильність юридичної аргументації та коректність посилань на джерела**, незалежно від того, чи використовувалися під час її підготовки інструменти генеративного штучного інтелекту. У разі використання генеративного штучного інтелекту під час підготовки письмової роботи студент повинен, **якщо цього вимагає характер завдання або викладач, зазначити факт такого використання та коротко вказати, з якою метою він застосовувався**. Викладач має право вимагати від студента **усного пояснення, обґрунтування або захисту поданої роботи**, у тому числі для перевірки самостійності її виконання та розуміння студентом викладених у ній положень. Використання генеративного штучного інтелекту всупереч цим правилам розглядатиметься як **порушення вимог академічної доброчесності** та матиме наслідки, передбачені політикою курсу й локальними актами Університету.
Питання до заліку	**Перелік запитань на залік:** 1. Суверенно право України на захист 2. Правова основа та принципи застосування санкцій. Види санкцій 3. Підстави застосування санкцій та органи уповноваженні їх застосовувати 4. Напрямки вдосконалення конституційно-правових механізмів заборони політичних партій в умовах загрози національній безпеці 5. Кібербезпека України: сучасні виклики та механізми забезпечення 6. Конституційно-правові механізми обмеження права на свободу віросповідання в умовах загрози національній безпеці 7. Правовий режим надзвичайного стану як форма захисту конституційного ладу: проблеми ефективності та достатності 8. Правовий режим воєнного стану як форма захисту конституційного ладу: проблеми ефективності та достатності 9. Проблеми використання регіональних мов або мов меншин як загроза національній безпеці України 10. Захист конституційного ладу України: можливості держави та виклики глобалізації 11. Виклики і загрози національній безпеці в процесі діяльності та реформування органів правосуддя в Україні 12. Конституційно-правові механізми обмеження права на мирні зібрання в умовах загрози національній безпеці 13. Конституційно-правові механізми обмеження права на свободу думки і слова в умовах загрози національній безпеці 14. Зовнішньополітична діяльність держави в умовах війни та загрози національній безпеці: проблеми та перспективи 15. Конституційно-правовий статус РНБО: проблеми реформування та вдосконалення 16. Захист конституційного ладу Конституційним Судом України в умовах війни та загрози національній безпеці 17. Служба безпеки України та її діяльність із захисту конституційного

	ладу: проблеми ефективності 18. Збройні Сили України в системі захисту конституційного ладу та в умовах гібридної війни з Російською Федерацією 19. Консолідація української нації як фундаментальна передумова національної безпеки України Інформаційні атаки як потенційні та реальні загрози національній безпеці України
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.